

Membránové separace ve vodíkových technologiích

Doc. Ing. Martin Paidar, Ph.D.

paidarm@vscht.cz

Ústav anorganické technologie,
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

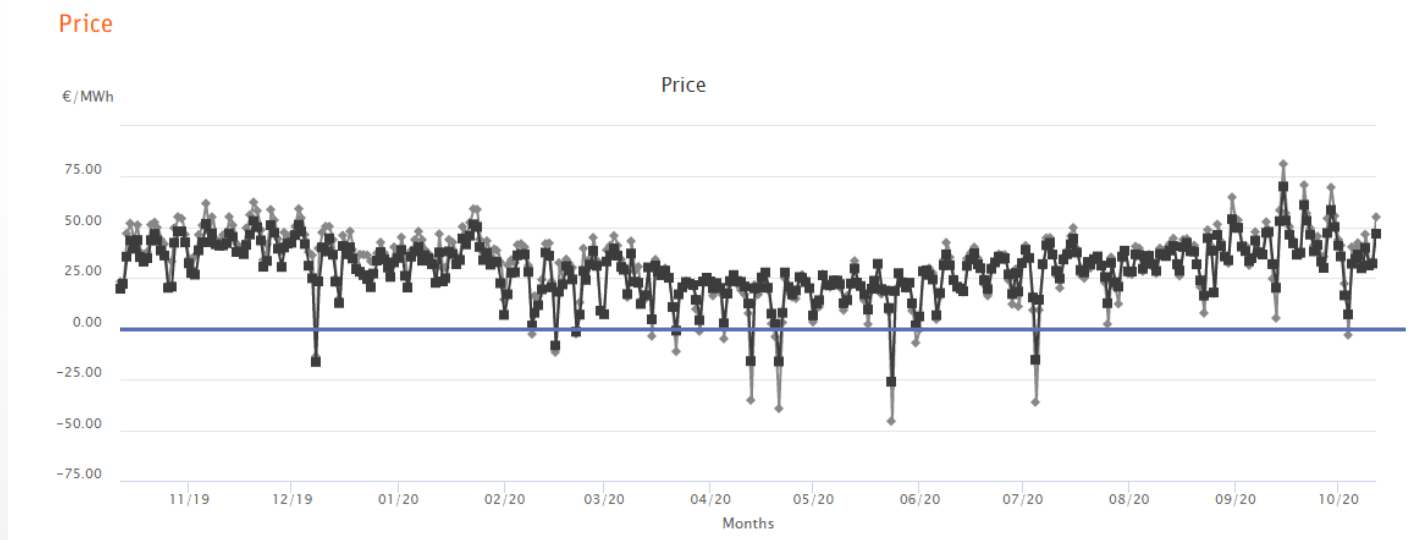
člen

České membránové platformy

Green Deal / Plán EU na podporu oživení

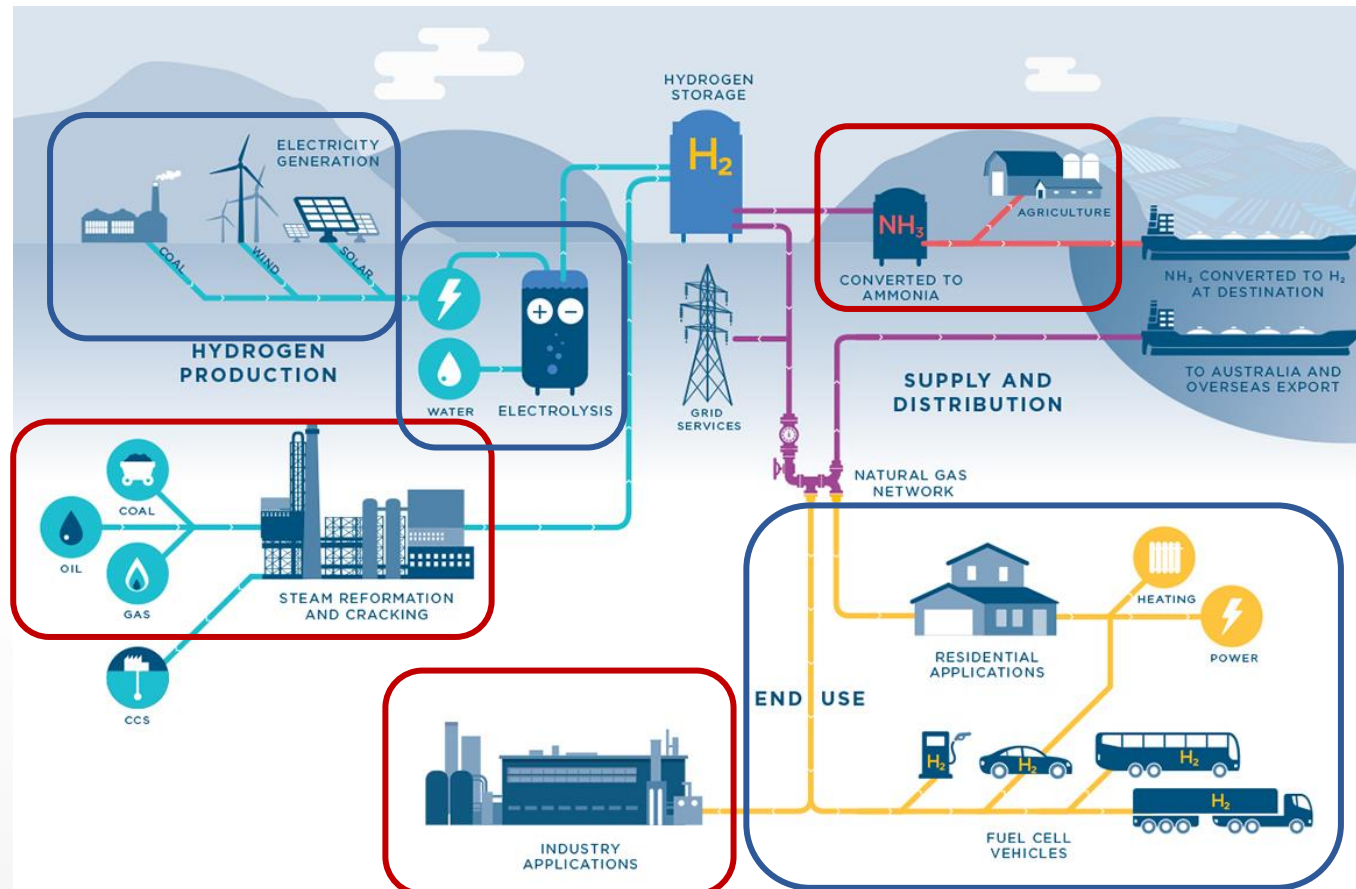
„Rolling out renewable energy projects, especially wind, solar and kick-starting a clean hydrogen economy in Europe“

- Dekarbonizace energetiky, dopravy a budov EU je závislá na intenzivním využití obnovitelných zdrojů ve všech oblastech.
- Vodík jako bezuhlíkaté palivo / redukční činidlo je jednou z alternativ současných procesů. I jako nástroj akumulace energie
- Vodíkové technologie zahrnují řadu technologických kroků využívajících membránové procesy - je třeba rozvíjet všechny kroky technologie.

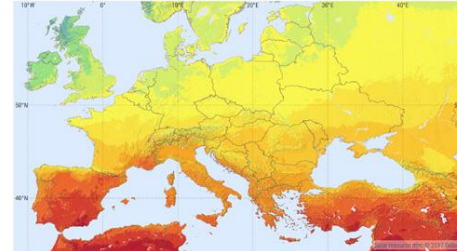
Vodíkové technologie (vodíková ekonomika)

- široké spektrum technologií zahrnujících produkci, skladování a využití vodíku nejen k energetickým účelům
- většina technologií je známá více než 50-100 let

Potenciál H₂ v transformaci ČR

- Klimatické podmínky ČR nemohou konkurovat offshore větrným na severu a PV elektrárnám na jihu Evropy ev. Ukrajině

Green Hydrogen Initiative 2x40 GW in 2030

- ČR má rozvinutý průmysl, který bude potřebovat dostupnou energii v souladu s GreenDeal i ve formě H₂.
- Vedle výroby v rámci ČR bude významný i import

elektrolýza (PV+JE, přetoky) → nízkoemisní/bezemisní H₂

import → součást NG / čistý

CCS/U → močovina, bio procesy,??

H₂ v ČR

mobilita

bioplyn + H₂ → biometan

lokální akumulace energie P2G + G2P (ostrovní systémy)

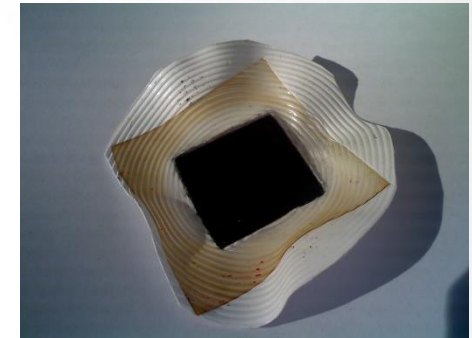
kogenerace FC-CHP

Membránové procesy pro H₂ technologie

- **Přímá konverze energie**
  - elektrolýza PEMWE / AMWE
  - palivové články PEMFC / AFC / HTPEMFC

perfluorované membrány - technologicky náročná výroba (omezený počet výrobců)

anion selektivní membrány - vysoké nároky na stabilitu a elektrochemické vlastnosti (ve vývoji různé druhy)

- **Membránové separační procesy**
  - čištění vstupních surovin
  - úprava výstupních surovin
  - bezpečnost / inertizace

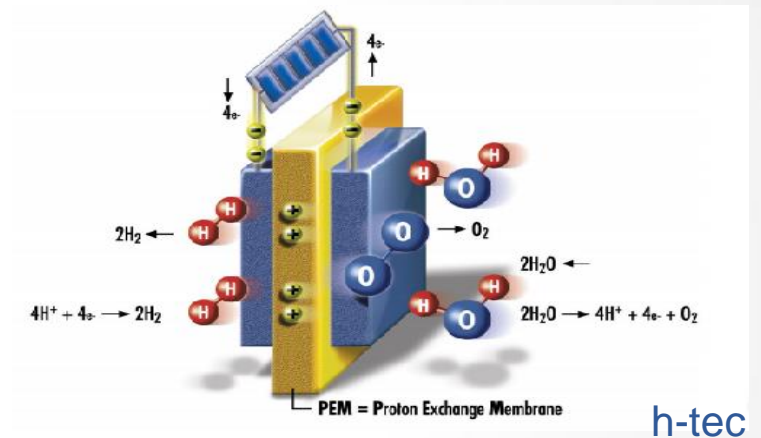
Čištění vstupních surovin pro výrobu H₂

Voda - výchozí surovina elektrolýzy vody
- nečistoty vedou k poškození elektrolyzátoru - nutná vysoká čistota

Deionizace:

tlakový proces - RO + Iontová výměna

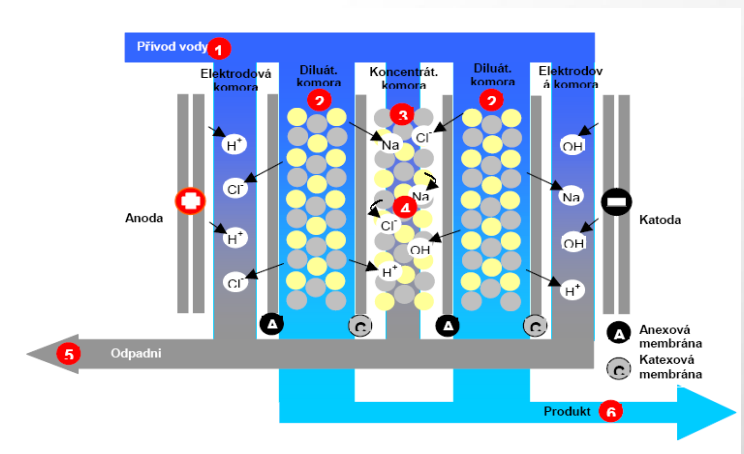
elektromembránový proces - EDI

Na 1 t H₂ je potřeba 9 t H₂O vysoké čistoty

Pro dislokované provozy PV+Elektrolýza vhodná kontinuální technologie bez nutnosti chemických látek.

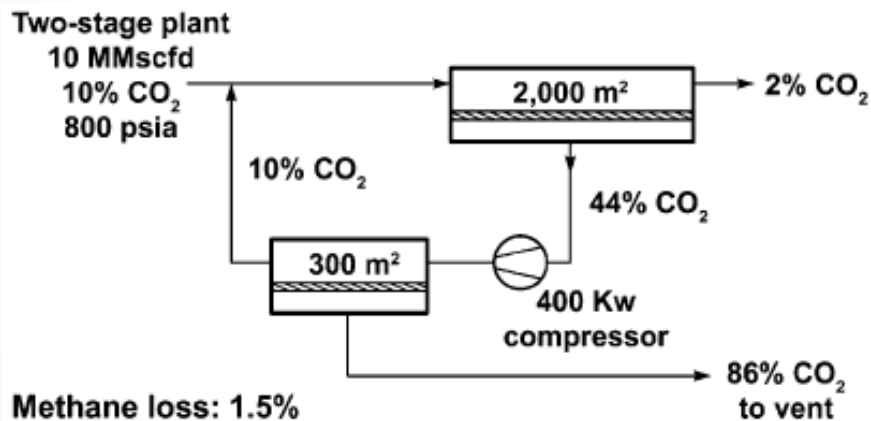
EDI-elektrodeionizace využívá kombinace iontové výměny a elektrodialýzy s iontově selektivními membránami

Čištění vstupních surovin pro výrobu H₂

Bioplyn/Zemní plyn - výchozí surovina pro výrobu H₂ parním reformingem metanu

membránová separace metanu/CO₂ - čistota vstupní suroviny

Ind. Eng. Chem. Res., Vol. 47, No. 7, 2008

BioPlyn → Biomethan → SMR → Green H₂

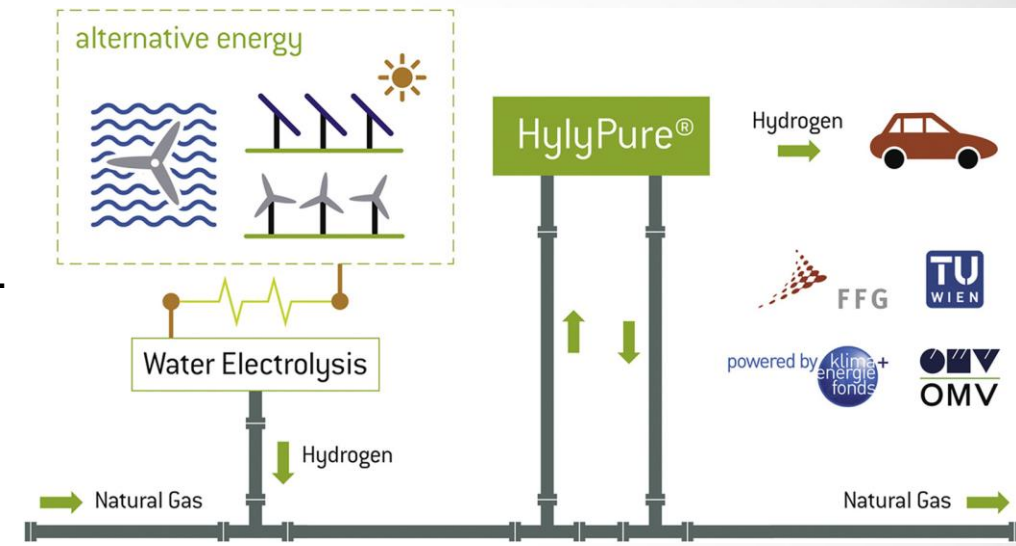
Transport a skladování H₂

Transport H₂ z místa produkce na místo spotřeby - nezbytná součást vodíkové ekonomiky

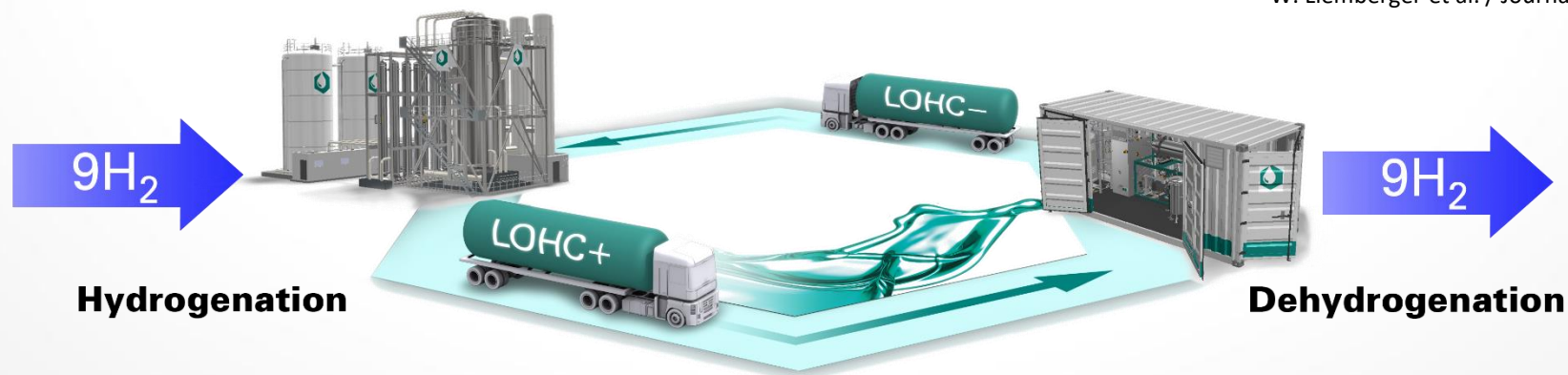
Možnosti transportu

- stlačený/kapalný H₂
- příměs zemního plynu
- ve formě chemických látek
uhlovodíky, amoniak,....

Separace ze zemního plynu H₂/CH₄
Purifikace H₂ od residuů nosných látek

W. Liemberger et al. / Journal of Cleaner Production 167 (2017) 896e907

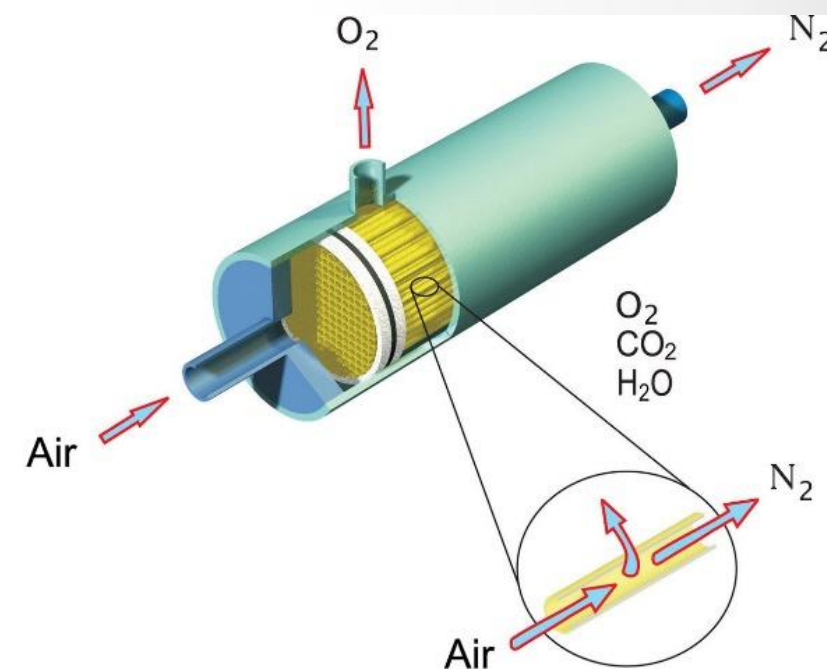

Bezpečnost H₂

Klíčovou podmínkou rozvoje H₂ ekonomiky je zajištění bezpečnosti!!
od havárie vzducholodě Hindenburg převládá strach z vodíku

	zápalná mez	teplota plamene
Vodík	4-75 %	2045°C
Benzínové páry	1,4-7,6 %	2197°C
Zemní plyn	5,3-15 %	1875°C
Propan	2,1-10,1 %	1980°C

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Flux_distribution_inside_the_fiber.jpg

Membránové technologie mohou přispět bezpečnosti např inertizací rizikových prostor

Potenciál pro ČR

Adaptace již známých procesů na potřeby vodíkových technologií:

Demineralizace napojená na OZE - zdroj vstupní vody pro výrobu vodíku u ostrovních systémů

Separace H_2 ze směsi s jinými plyny

- získávání H_2 ze zemního plynu
- separace z plynů s vysokým podílem H_2 (bio H_2 / pyrolýzní plyny,...)
- dočišťování H_2

Membránové separační procesy obsahují vedle membrány i kontrolní a regulační prvky, rozvody, kompresory, čerpadla.

Na trhu je velmi omezená nabídka komponent majících certifikaci pro H_2

Závěr

- V rámci EU převládá podpora plánu oživení ekonomiky přes GreenDeal
- Vysoké investiční možnosti představují velkou příležitost i pro podniky v ČR
- V ČR je dostatečná znalostní základna membránových separačních procesů i manipulace s H₂
- Potenciál pro výrobu zařízení a komponent pro H₂ technologie
- Současná výrobní kapacita téměř všech komponent v EU nedosahuje potřebám plánované transformace
- Je třeba se připravit na import vodíku
- Bez ohledu na uhlíkovou stopu vodíku je třeba separačních technik pro jeho úpravu – potenciál i pro podniky v ČR

**VYSOKÁ ŠKOLA
CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ
V PRAZE**

Děkuji za pozornost

doc. Ing. Martin Paidar, Ph.D.

paidarm@vscht.cz

Ústav anorganické technologie,

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze

Technická 5

166 28, Praha 6